

APTEEKIN FARMASEUTTISEN HENKILÖSTÖN LUOTETTAVIA LÄÄKETIEDON LÄHTEITÄ JA –TYÖKALUJA

Tämä julkaisu kokoaa taulukoksi apteekeissa hyödyllisiksi koetut tietolähteet, jotka tukevat farmaseuttista henkilöstöä lääkeneuvonnassa ja lääkehoitojen arvioinneissa. Tietolähteet on luokiteltu eri tasoihin (P = perustaso, L = lisätaso) sillä ajatuksella, että perustason tietokannat sisältävät keskeisiä tietoja lääkkeiden toimittamiseksi ja lääkkeiden oikean ja turvallisen käytön varmistamiseksi. Lisätasoon on jaoteltu joitakin tutkimusten perusteella harvemmin käytettyjä tietokantoja, sekä tietokantoja, joita käytetään lääkehoitojen eri laajuisissa arvioinneissa ja joiden käyttö edellyttää enemmän tietoa potilaasta, kuin mitä apteekilla on normaalisti käytössään.

Osa taulukkoon listatuista tietokannoista ovat toisilleen vaihtoehtoisia: esimerkiksi lääkkeiden valmisteyhteenvetoja ja pakkausselosteita on saatavilla useista lähteistä. Taulukossa ei ole kaikkia mahdollisia tietolähteitä.

Taulukon toivotaan auttavan apteekkeja tietolähdehankinnoissa ja tietolähteiden käyttöönotossa, sekä sen varmistamisessa, että farmaseuttinen henkilöstö tuntee saatavilla olevat tietolähteet ja osaa käyttää niitä.

Taulukko on laadittu Kansallisen lääkeinformaatioverkoston ”Luotettava lääkeinformaatio on käyttäjälähtöistä ja oikein suunnattua” -työryhmässä ja se on saatavilla Fimean verkkosivuilta (Kehittäminen ja HTA -> Lääkeinformaation kehittäminen -> Lääkeinformaatioverkoston materiaalit). Palautetta suosituksesta voi antaa asiantuntijaproviisori Henna Kyllöselle Suomen Apteekkariliittoon (apteekit@apteekkariliitto.fi).

TIETOLÄHDE	JULKAISIJA	URL	TASO	HINTA	KÄYTETTÄVYYS
------------	------------	-----	------	-------	--------------

Lääkeneuvonnan tuki lääkettä toimitettaessa					
Tuotetiedostot (Taksa)	Suomen Apteekkariliitto (SAL)	Apteekkien tietojärjestelmiin linkitetty tuotetietokanta lääkevalmisteista ja vapaan kaupan tuotteista.	P	SAL jäsenpalvelu	Tietosisältö: Valmistetiedot, tuoteluokitukset, hinnat, korvaukset, lääkevaihto, ja suorakorvausjärjestelmä, annosjakelu, monikieliset verkkotuotetiedot
YA:n lääkevalmisteiden tiedosto (taksa)	Yliopiston Apteekki (YA)	YA:n toimipisteiden tietojärjestelmään linkitetty valmistetietokanta lääkkeistä,	P	YA	Tietosisältö: Tuotteet, tuoteluokitukset, tukkuhinnat, lääkevaihto, Kela-korvaukset ja suorakorvausjärjestelmä, logistiikkatiedot,

		rohdosvalmisteista ja yleisistä kauppatavaroista.			annosjakelu, huumausainevalvonta, säilytyslämpötila, toimitusehdot.
<p>Terveysportti ja sen tietokannat</p> <p>Duodecim-lääketietokannasta suorat linkit lääkevalmisteista eri tietokantoihin ja lähteisiin, kuten</p> <ul style="list-style-type: none"> - Yhteisvaikutukset (Inxbase) - Munuaiset (Renbase) - Maksa (Heparbase) - Haittariskit (Riskbase) - Raskaus (Grav/Lactbase) - Imetys (Grav/Lactbase) - Vanhus ja lääke (Lääke75+) - Lapsi ja lääke - Seksi ja lääke - Lääketurvatiidotteet - Riskinhallinta - Farmakogenetiikka - Tukimateriaalit - Potilaan lääkeopas - Farmakologia ja toksikologia - Syöpälääkeopas - Sic! - Dosis 	Kustannus Oy Duodecim	https://terveysportti.fi	P / L	<p>maksullinen</p> <p>Erilajuisia paketteja saatavilla apteekki-järjestelmätoimittajan kautta.</p>	<p><u>Perusosiot</u>, kuten Uutispalvelu Duodecim, lääkärin käsikirja, Luontaistuotteet Herbalbase, erityislupavalmisteet, kasvirohdosvalmisteet. Pitkäaikaissairaudet, Lääketieteen termit ja sanakirja, sekä Duodecim-lääketietokanta valittuine tietokantalinkkeineen apteekkien käytössä laajalti.</p> <p>Tietoa voi hakea hakusanalla. Haku listaa löytyneen tiedon kaikista osioista.</p> <p>Käytettävyyttä lisää interaktioiden tarkastaminen nopeasti silmällävssä muodossa apteekki-järjestelmiin integroituna kaikkien asiakkaan yhdestä apteekista hakemien lääkkeiden (ml. itsehoitolääkkeet kanta-asiakkailla) välillä (pohjana Inxbase).</p> <p>Käytettävyyttä lisää myös tietokantojen integrointi apteekkitietojärjestelmiin ja mm. TietoTippaan. -> yhdellä klikkauksella pääsee suoraan lääkkeen valmisteyhteenvetoon ja apteekin hankkimisiin tietokantoihin.</p>
Tietotippa-tietokanta	Suomen Apteekkariliitto	Apteekkariliiton jäsenapteekeilla käytössä apteekkien tietojärjestelmiin linkitettyinä.	P	SAL jäsenpalvelu	Apteekkitietojärjestelmään integroitu suullisen lääkeneuvonnan tukitietokanta. Nopeasti silmällävssä muodossa tietoa ja kysymyksiä lääkeneuvonnan onnistumisen

					kannalta oleellisista asioista (ml. lääkehoidon seuranta, yleiset hoitotavoitteet ja omahoito).
YA Helppi -tietokanta	Yliopiston Apteekki	Käytössä Yliopiston Apteekin toimipisteissä apteekin tietojärjestelmään linkitettyinä	P	Vain YA:t	Apteekin tietojärjestelmään integroitu suullisen lääkeneuvonnan tukitietokanta. Nopea silmäys lääkeneuvonnan onnistumisen kannalta oleellisiin asioihin, tärkeisiin kysymyksiin, seurantaan ja omahoitoon.
Annosteluvideot	Suomen Apteekkariliitto		P	maksuton	Apteekkien tietojärjestelmään integroidut ohjausvideot inhaloitavien ja itse pistettävien lääkkeiden oikeasta käytöstä.
Potilaan lääkeopas	Pharmaca Health Intelligence Oy	Integroitu apteekkien tietojärjestelmään.	L	maksullinen	Asiakkaalle suunnattua perustietoa lääkkeestä, voidaan tarvittaessa myös tulostaa asiakkaalle.
Terveyskirjasto	Kustannus Oy Duodecim	https://www.terveyskirjasto.fi	P	maksuton	Riippumaton tietokanta, asiantuntijoiden laatimia artikkeleita ja ohjeistuksia terveydestä, sairauksista ja lääkkeistä helposti ymmärrettävässä muodossa. Voi tulostaa asiakkaalle.
Pharmaca Fennica® Lääketietopalvelut	Pharmaca Health Intelligence Oy	Verkkopalvelu, tietokannat, mobiilisovellus Pharmaca Fennica -Basic-taso https://pharmacafennica.fi/ (lääkeainekohtainen PF Premium maksullinen)	P / L	maksuton / maksullinen	Päivittäin päivittyvää lääketietoa. - Valmisteyhteenvedot - Hinnat ja korvattavuudet - Tiedot saatavuushäiriöistä ja saatavilla olevista vaihtoehdoista - Lääketurvatielähdöt ja RMP-materiaalit kohderyhmittäin <u>Pharmaca Fennica Premium lisäksi mm.</u> - Yhteisvaikutusmoduuli - Lääkeaineiden ympäristötiedot

					<ul style="list-style-type: none"> - Lääkehoidon tukimateriaalit (esim. potilaskortit, pistosohjauksen videot) - Lääkekuvat ja tunnistetiedot - Lääkeyritysten lääketiedotteita - Antidoping-luokittelu - Riskilääkkeet - Hoidon aloitus ja seuranta -tiedot - Farmakogenomiikkatiedot - Pakkausselosteet (suomi ja ruotsi) - Interaktiotietokanta - Lääkkeiden rakenteiset annostukset ICD10-linkein - tiedot suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi
Pharmaca Fennica Veterinaria®	Pharmaca Health Intelligence Oy	Verkkopalvelu	P	maksullinen	Mm. eläinlääkkeiden annosten tarkistaminen, määräämis- ja toimittamisedot, vasta-aiheet ja varoitukset, yhteisvaikutukset, saatavuushäiriöt ja saatavilla olevat vaihtoehdot, eläinlääkehoidon tukimateriaalit
Apteekki.fi Lääkehakupalvelu	Suomen Apteekkariliitto	www.apteekki.fi/laakehaku	P	maksuton	Lääkkeiden (ml. eläinlääkkeet) apteekkisaatavuuden, hinta- ja korvattavuustietojen ja verkko-ostomahdollisuuden tarkastaminen.
ya.fi	Yliopiston Apteekki	www.ya.fi	P	maksuton	Yliopiston Apteekkien saatavuustiedot. Hinta- ja korvattavuustiedot. Pakkausselosteet (suomi ja ruotsi). Kelakorvauslaskuri, lääkkeen toimitusvälilaskuri. Verkko-ostomahdollisuuden tarkastaminen.
Fimean lääkehaku, Lääke75+ ja kansallinen riskilääkeluokitus	Fimea	http://www.fimea.fi/laakehau_t_ja_luettelot/laakehaku	P	maksuton	- Valmisteyhteenvedot, pakkausselosteet, myyntiluvan tiedot.

		https://fimea.fi/laakehaut_ ja_luettelot/laake75- https://www.fimea.fi/laakehaut_ ja_luettelot/kansallinen-riskilaakeluokitus			<ul style="list-style-type: none"> - Lääke75+ -tietokannasta lääkkeen soveltuvuus 75-vuotta täyttäneiden käyttöön (värikoodit, sis. myös tiedon, jos lääke sopii). - Suuren riskin lääkkeet, joiden käyttöön (lääkeneuvonta) ja käsittelyyn tulee kiinnittää erityistä huomiota.
KAMU-lääkehaku	Suomen urheilun eettinen keskus SUEK ry	https://kamu.suek.fi/	P	maksuton	Antidoping-luokittelu: Kielletyt aineet ja menetelmät urheilussa (KAMU). Voi tarkistaa vain Suomesta saatavia resepti- ja itsehoitolääkevalmisteita (ei erityislupavalmisteita).
Lääkeinfo.fi	Pharmaca Health Intelligence Oy	https://laakeinfo.fi/	L	maksuton	Pakkauselosteita (suomi ja ruotsi) ja potilaille tarkoitettut lääkevalmisteiden tukimateriaalit (viranomaisten hyväksymät riskienminimoinnin lisämateriaalit, eli RMP-materiaalit).
European Medicines Agency (EMA)	EMA	https://www.ema.europa.eu/en/medicines	L	maksuton	Keskitetyn myyntilupamenettelyn kautta myyntiluvan saaneiden valmisteiden valmisteyhteenvedot, pakkauselosteet ja lyhyet, kansantajuiset EPAR-arviointiraportit (EU-kielet).
SAL jäsenapteekkien ekstranet Salkku	Suomen Apteekkariliitto	https://salkku.apteekkariliitto.fi/	P	SAL jäsenpalvelu	Farmaseuttiset tiedotteet, yritysten lääketiedotteet, viranomaistiedotteet, materiaalit lääkkeiden toimittamisen ja lääkeneuvonnan tueksi.
Yliopiston Apteekin intranet	Yliopiston Apteekki		P	YA:n henkilökunta	Yritysten, viranomaisten ja Yliopiston Apteekin tiedotteet ja materiaalit reseptilääkkeiden toimittamisen ja lääkeneuvonnan tueksi.

Kelan hinta- ja korvattavuustiedot lääkkeille, kliinisille ravintovalmisteille ja perusvoiteille. Ohjeet suorakorvauksen toteuttamiseksi	Kela	www.kela.fi/laakehaku https://www.kela.fi/apteekit https://www.kela.fi/yhteistyokumppanit-laakekorvaukset	P	maksuton	Lääkehaku-palvelussa hinnat, vastaavat valmisteet ja korvattavuudet (myös ruotsi ja englanti). Apteekkitiedotteet, lääkkeiden suorakorvausohjeet, korvattava lääkemäärä, erityislupavalmisteiden korvattavuus, reseptimerkinnät, perustoimeentulon ohjeet lääkkeiden korvauksissa.
Lääkkeiden hintalautakunnan (Hila) verkkosivut	Hila	http://www.hila.fi/fi https://www.hila.fi/hakemine n-ja- ilmoitukset/korvattavuuden- ja-tukkuhinnan-hakeminen- ohjeet/	P / L	maksuton	Luetteloita vireillä olevista korvattavuushakemuksista, ehdollisista korvattavuuksista, korvattavat myyntiluvalliset lääkevalmisteet, viitehintapäätökset yms. Erityisluvallisten lääkkeiden korvattavuudet ja niiden hakeminen.
Lääketukkujen sivut	Tamro Oriola Magnum Medical Medifon	https://mytamro.fi https://services.oriola.com/ https://magnummedical.fi https://www.medifon.fi/	P	maksuton (tunnusten takana)	- Lääkkeiden saatavuus ja hinnat lääketukkukaupassa. - Erityisluvallisten lääkkeiden valmisteyhteenvedot / pakkausselosteet. - Tukkujen ja yritysten tiedotteita. - Kilotavarat (myTamro)
Lääkehoidon erilaajuisten tarkistusten ja arviointien yhteydessä käytettävät tietolähteet					
Terveysportin lisäosiot: - Hättäriskit (Riskbase) - Munuaiset (Renbase) - Maksa (Heparbase) - Vanhus ja lääke - Lapsi ja lääke	Kustannus Oy Duodecim	https://terveysportti.fi	P	maksullinen	Kliinistä tietoa lääkeinformaation ja lääkehoidon arviointien tueksi.

<p>- Lääkityksen kokonaisarvio</p> <ul style="list-style-type: none"> - Pitkäaikaissairaudet - Ristiyliherkkyydet(xreactbase) - Farmakogenetiikka (GeneRx) - Lääke ja laboratorio (DLE) <p>Lääkärin tietokannat ym. Terveysportissa</p>					
<p>DynaMed/ Micromedex <i>Clinical decision support solutions, healthcare business intelligence, medical journals, medical e-books and medical reference information</i></p>	<p>EBSCO Health (Läkkeet Micromedex)</p>	<p>www.dynamed.com</p>	<p>L</p>	<p>maksullinen</p>	<p>Yhdysvaltalainen tietokanta, jonka käyttö vaatii myös tulkintaa. Tietoa lääkkeistä, linkittyy Micromedex-sivustoon. Pääsy myös Terveysportista.</p>
<p>Duodecim Käypä hoito</p>	<p>Kustannus oy Duodecim ja erikoislääkäriyhdi stykset</p>	<p>http://www.kaypahoito.fi/</p>	<p>P</p>	<p>maksuton</p>	<p>Riippumattomat, tutkimusnäyttöön perustuvat kansalliset hoitosuositukset.</p>
<p>Farmakologia ja toksikologia</p>	<p>Medicina Oy, Toim: Koulu, Mervaala, Pesonen</p>	<p>11. painos sekä painettuna että verkkokirjana https://www.medicina.fi/tuotteet/oppikirjat/farmakologia-ja-toksikologia-kirjan-11-painos/</p>	<p>P</p>	<p>maksullinen</p>	<p>Toimii oppikirjana ja hakuteoksena.</p>
<p>Kliininen farmakologia ja lääkehoito</p>	<p>Kandidaattikus- tannus Oy</p>	<p>Oppikirja</p>	<p>P</p>	<p>maksullinen</p>	<p>Käsittelee sairauksien lääkehoitoa suomalaisten hoitokäytäntöjen mukaisesti. Sopii käsikirjaksi kaikille terveydenhuollon ammattilaisille.</p>
<p>Lääketieteellinen farmakologia ja toksikologia (päivitetty 2023)</p>	<p>Kustannus Oy</p>	<p>Oppikirja ja Terveysportissa https://www.oppiportti.fi/opk04499</p>	<p>L</p>	<p>maksullinen</p>	<p>Lääkeaineiden ja muiden kemiallisten aineiden vaikutukset ja vaikutusmekanismit. Elimistön säätelyjärjestelmät ja sairaudet.</p>

	Duodecim, Toim: Ruskoaho ja Hakkola				
Itsehoitoneuvonnan tuki apteekeissa					
Itselääkityksen Käypä hoito - suositus (päivitys 2023)	Duodecim (Suomalaisen lääkäriseura Duodecimin ja Suomen Apteekkariliiton nimeämä työryhmä)	http://www.kaypahoito.fi/web/kh/suosituksset/suositus?id=hoi50106 Potilasmateriaalit suomeksi: https://www.kaypahoito.fi/kh/p00114 Potilasmateriaalit ruotsiksi: https://www.kaypahoito.fi/sv/khr00108	P	maksuton	Käsittelee itsehoitoon hyväksytyjä lääkkeitä ja näyttöä niiden tehosta seuraavissa indikaatioissa: Kipu, Siitepölyallergia ja hyttysenpistot, Flunssa, Uusiutuva huuliherpesinfektio, Refluksitauti, Ummetus, Lyhytkestoinen ripuli, Emättimen hiivatulehdus, Peräpukamat ja Varvasvälisilsa. Lisäksi Vältä viisaasti -suositukset ja erilliset suomenkieliset ja ruotsinkieliset potilasmateriaalit.
Suuren riskin itsehoitolääkkeet - listaus Listaus interaktioita aiheuttavista itsehoitolääkkeistä	Itsehoidon riskilääkeprojekti - työryhmä (HY, Suomen Potilasturvallisuus- yhdistys, Suomen Farmasialiitto, HUS- apteekki, Suomen Apteekkariliitto)	https://www.spty.fi/sptyn-oppaat-ja-julkaisut/muut-julkaisut/ - Suuren riskin itsehoitolääkkeet (pdf) - Listaus interaktioita aiheuttavista itsehoitolääkkeistä (pdf)	P	maksuton	Käytännön työkalu, jossa on listattuna suuren riskin itsehoitolääkkeet, niiden käytössä huomioitavat keskeiset riskit, seuraukset potilaalle riskitilanteessa, riskipotilaat ja -tilanteet, sekä muistilista siitä, mitä tulee muistaa selvittää potilaalta näiden lääkkeiden käytön yhteydessä. Itsehoidon riskilääkelistan lisäksi on työstetty myös listaus interaktioita aiheuttavista itsehoitolääkkeistä.
Itsehoidon lääkeneuvontamallit	Yliopiston Apteekki		P	YA:n henkilö- kunta	Itsehoidon lääkeneuvonnan tukimateriaali
Luontaistuotteet (Herbalbase) Terveysportissa	Duodecim	http://www.terveysportti.fi/terveysportti/herbal.koti	L	maksullinen	Hakuvaihtoehtoja: aine/rohdos, indikaatio, vasta-aihe, haitta, interaktio

Medline Plus -tietokanta	National Library of Medicine; National Institutes of Health; U.S. Department of Health and Human Services	https://medlineplus.gov/ (englanniksi)	L	maksuton	Tietoa lääkkeistä ja etenkin itsehoitotuotteista kuten vitamiineista, kivennäis- ja hivenaineista sekä kasvirohdoksista.
Lääkkeen tunnistaminen					
Pharmaca Fennica Premium (Lääkekuvat ja Lääketunnistustyökalu)	Lääketietokeskus (Pharmaca Health Intelligence Oy)		L	maksullinen	- Lääkekuvat ja tunnistetiedot tableteista ja kapseleista, pakkauskuvat, kuvia laitteista, annosteluvälineistä ja laastareista. Myös erillinen Lääketunnistustyökalu, jolla lääkkeen voi tunnistaa esim. kaiveruksen tai muodon avulla.
FASS (Ruotsi)	Läkemedelsindust riföreningens Service AB Fass	https://www.fass.se/LIF/pillidentification	L	maksuton	Tablettitunnistus Ruotsissa markkinoilla olevista valmisteista. Sisältää tablettien kuvia ja tablettien ulkomuodon (esim. teksti) perusteella voi hakea kuvaukseen sopivia valmisteita.
Rokotteet					
Infektiotaudit ja rokotukset - sivusto	Terveiden ja hyvinvoinnin laitos (THL)	https://thl.fi/fi/web/infektiotaudit-ja-rokotukset	P	maksuton	Kansallinen rokotusohjelma, riskiryhmien rokottaminen, haitat ym.
Rokotustieto.fi	Pharmaca Health, yhteistyössä Lääkeinformaatio verkoston kanssa	https://www.rokotustieto.fi/	P	maksuton	Perustietoa rokotteista, torjuttavat taudit, minun rokotukseni, rokottautuminen, matkustaminen. Suomeksi, ruotsiksi ja englanniksi.

Muut hyödylliset tietolähteet					
HUS Myrkytystietokeskus	Puhelin (maksuton) 0800 147 111 Puhelin (normaali-hintainen) 09 471 977 <i>Palvelemme ympäri vuorokauden.</i>	https://www.hus.fi/potilaalle/sairaalat-ja-toimipisteet/myrkytystietokeskus	P	maksuton	Äkillisten myrkytysten ehkäisyyn ja hoitoon liittyvät kysymykset. Verkkosivuilta löytyy kasvi-, sieni- ja aineluettelot ja tietoa näiden myrkyllisyydestä.
HUS Teratologinen tietopalvelu	Puhelinnumero 09 4717 6500, ma-pe klo 9–13. Chat-palvelu Terveyskylä.fi:ssä, avoinna ma ja pe klo 13–15	https://www.hus.fi/potilaalle/sairaalat-ja-toimipisteet/aidin-laakeneuvonta-teratologinen-tietopalvelu	P	maksuton	Tietoa hedelmällisyyteen, raskauteen ja sikiön kehitykseen haitallisesti vaikuttavista lääkkeistä; neuvoa imetyksen aikaista lääkitystä koskeviin kysymyksiin.
Micromedex	Merative Micromedex	https://www.micromedexolutions.com/home/dispatch/ssl/true	L	maksullinen	Mm. lääke-lääke/ lääke-allergia/lääke-laboratorio/ lääke-tupakka/ lääke-etanoli/ lääke-ruoka/ lääke-raskaus/ lääke-imetys -interaktiot
Terveyskylä.fi / TerveyskyläPRO	Asiantuntijoiden yhdessä potilaiden kanssa kehittämä erikoissairaanhoidon verkkopalvelu.	https://www.terveyskyla.fi/	P	maksuton	Kielellisesti ja visuaalisesti käyttäjäystävällisesti toteutettua tietoa eri sairauksista ja niiden hoidosta ja omahoidosta. Useita taloja, esim. Lääketalo, Diabetestalo, Leikkauksen tulijan talo, Mielenterveystalo, Munuaistalo, Lastentalo jne. Sisältää kaikille avoimen sivuston lisäksi TerveyskyläPRO-portaalin ammattilaisille ja Digitaalisen Omapolku -palvelukanavan.